

УДК 81'33+81'25:811.111+811.161.2
DOI: <https://doi.org/10.17721/if.54.23.14>

Олена ЯСИНЕЦЬКА, канд. філол. наук, доц.
ORCID ID: 0000-0003-2593-2480
e-mail: olena_yasynetska2015@ukr.net
Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ "Донбаський
державний педагогічний університет", Дніпро, Україна

РОЗВИТОК КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Вступ. Забезпечення якісної освіти визнається за стратегічно важливе завдання, особливо в умовах зростання вимог ринку праці. Ключовими чинниками оцінки якості освіти є результати навчання й рівень компетентності здобувачів. Наголошується на важливості конкретних освітньо-професійних програм у досягненні цієї мети, зокрема в контексті філології з перекладацькою складовою.

Методи. Для вивчення й оцінювання ефективності освітньо-професійних програм використовувалися методи аналізу й самоаналізу. Особлива увага приділялася тому, як навчальні дисципліни, передусім академічне письмо й редагування, впливають на формування необхідних знань і навичок для успішної професійної діяльності. Висвітлено, що програма із філології, переклад включно, сприяє отриманню важливих філологічних знань і навичок перекладача, а також готує здобувачів до професійної діяльності в інших філологічних галузях, зокрема як вчителів іноземних мов.

Результати. Унаслідок дослідження доведено, що всебічна професійно-комунікативна компетентність є ключовим аспектом успішної підготовки здобувачів-філологів. Вимоги до цієї компетентності передбачають уміння використовувати лексичні, граматичні, семантичні, стилістичні й культурологічні елементи відповідно до референтної ситуації в усному та писемному мовленні. Перекладацькі знання є важливими в межах не лише прикладного перекладознавства, але й для розуміння способів уникнення інтерференційних проблем у навчанні та загалом застосуванні іноземних мов.

Висновки. Аналітичне дослідження вказує на необхідність різноаспектного компетентнісного підходу до навчання в галузі філології-перекладу. Освітньо-професійні програми повинні створювати оптимальні умови для формування важливих знань і навичок, сприяючи розвитку професійно орієнтованих компетенцій. Цей підхід допомагає здобувачам ефективно зорієнтуватися у виборі спеціалізації, стати професіоналами й успішно працювати як перекладачами, так і в будь-яких інших професійних умовах застосування іноземних і рідної мов.

Ключові слова: філологічна компетентність, академічне письмо, редагування, перекладацький прийом, інтерференція, перекладацька компетентність.

Вступ

Професійно орієнтована компетентність, наявність якої повинна постійно вдосконалюватися у процесі навчання, має зіставно-динамічний характер, який виявляється у здатності філолога-перекладача до подолання інтерференції та набуття вмінь порівнювати інтерференційні здібності представників різних мовних систем. Коли йдеться про забезпечення якісної освіти з урахуванням вимог ринку праці, то важливими показниками є результати навчання й компетентності. Аналізу та самоаналізу, відтак, потребують конкретні освітньо-професійні програми, бо академічні дисципліни навчального плану повинні створювати максимально сприятливі умови для того, щоб майбутні фахівці набули важливих знань і здібностей для роботи за спеціальністю.

Мета статті полягає у визначенні ключових аспектів професійно орієнтованої компетентності філологів-перекладачів, зокрема в контексті їхніх навичок з академічного письма й редагування. Дослідження спрямоване на аналіз здатності фахівців подолати інтерференцію, а також на вивчення ефективних методів навчання для розвитку компетенцій, які найбільш ефективно сприяють розвитку необхідних навичок для перекладачів і філологів різних професій.

Огляд літератури. Так, перекладацька діяльність неможлива без розуміння правил і лінгвостилістичних нюансів писемного мовлення, тож курс академічного письма означає розвиток компетентності в написанні текстів іноземною мовою на рівні незалежного, свідомого користувача (Learning Express, 2006). Суттєва роль у засвоєнні й перевірці знань здобувачів освіти належить роботі над помилками та власне редагуванню (Фіцморіс, О'Фаррелл, 2013). Алгоритм набуття знань і формування навичок передбачає увагу до таких

аспектів, як: структурно-стилістичні характеристики академічних текстів і поняття академічної доброчесності; лінгвостилістичні особливості написання різних академічних текстів; основи наукового письма (Бейлі, 2011; Норріс, 2012). Навчальні теми, завдання, ресурси, поради й контроль викладача (редактора), самоаналіз і самоперевірка, а також рецензування сприяють розвитку навичок письма для академічних і професійних цілей, а отже, є професійно орієнтованими, міждисциплінарними і змістовно корисними. Редагування зазвичай стосується не лише окремих правил, але і структурного вдосконалення тексту. Причому загальне враження про низьку якість укладеного академічного англійського тексту справляють уже навіть скорочені форми (напр., *we'll, you're, etc.*), наявність займенників (напр., *you, he/she, we*), зловживання метафорами, застосування фразових дієслів (зокрема *come up with, figure out*) і порушення традиційної структури підмет-присудок-додаток (Карабан та ін., 2003).

Методи

Для вивчення професійно орієнтованої компетентності філологів-перекладачів у контексті навичок академічного письма й редагування застосовними є різні методи дослідження, зокрема аналіз освітніх програм, порівняльний аналіз текстів, анкетування, співбесіду, педагогічні експерименти та контент-аналіз. Так, аналіз освітніх програм із філології-перекладу допомагає визначити, наскільки передбачено та враховано всі обов'язкові результати компетентнісного розвитку здобувачів. Порівняльний аналіз текстів проводиться регулярно (зокрема на матеріалі підручників, посібників, інструкцій і настанов) як дослідження реальних текстів, створених філологами-перекладачами іноземною та рідною мовами, для виявлення й аналізу особливостей

мовлення і стилю. Застосування анкет і презентаційного захисту роботи філологів-перекладачів щодо їхнього досвіду є актуальним унаслідок проходження перекладацької практики й на різних етапах самооцінки. Педагогічні експерименти передбачають упровадження та відстеження ефективності конкретних методів набуття навичок мовлення й редагування, зокрема на основі самоаналізу й самоперевірки. Контент-аналіз для філологів означає вивчення автентичних матеріалів, навчальних посібників та інших ресурсів, призначених для розвитку різних навичок мовлення та редагування. Ці методи є ефективними для отримання повноцінного розуміння професійно орієнтованої компетентності й навичок філологів-перекладачів.

Результати

Розвиток компетентності здобувачів з англійської філології та перекладу суттєво залежить від умінь не лише створювати тексти й забезпечувати переклад, але й редагувати будь-який текстовий матеріал. Так, структурне редагування передбачає увагу до таких аспектів, як: структура, формат, тон, стиль, інтервали, зміст, відповідність передбаченому типу тексту окрім перевірки якості викладення смислу; мета полягає в

тому, щоб увесь текст був систематизований, узгоджений і у відповідний завданню. Мовно-смісловне редагування означає перевірку тексту на точність і узгодженість; автор та/чи редактор коригує писемне мовлення, виправляє граматичні, пунктуаційні й орфографічні помилки та поліпшує загальну ефективність опублікованого тексту (Learning Express, 2006). Коректура – це завершальний етап редагування, остаточна перевірка, щоб переконатися, що текст не містить помилок і готовий до здачі на оцінку, для письмового екзаменування чи до публікації.

Дискусія і висновки

Правила академічного письма необхідно знати для професійно компетентного редагування текстів. Так, у наведеному нижче прикладі, відредагованому в другій колонці, спостерігається вживання займенника *you* та його похідних форм, застосування метафори *find*, надлишковість слів, а також відсутність ком після підрядного речення та перед єднальним сполучником *and*, який логічно замінити на протиставний. Ці нюанси є типовими недоліками, яких варто уникати в академічному англійському тексті, тобто перефразувати як, наприклад, у другій колонці:

Початкове формулювання	Відредаговане формулювання
When you call your U.S. bank you may find yourself speaking to a customer service representative who is sitting in the Philippines or Puerto Rico and when you need technical support for your home computer you will probably get help from a programmer in New Delhi.	When calling a U.S. bank, the person will usually speak to a customer service representative in the Philippines or Puerto Rico, but when technical support is needed for a home computer, help will probably be provided by a programmer in New Delhi.

Недотримання правил спостерігається, відтак, і в перекладі, що потребує редагування:

Початкове формулювання	Переклад	Відредагований переклад
Існуючі (→ Наявні) методи навчання перекладачів не завжди допомагають, особливо коли потрібно працювати з елементами іноземної культури.	Existing methods for teaching translators do not always help, especially when you need to work with the elements of foreign culture.	The common methods for teaching translators do not always help, especially when translation concerns elements of a foreign culture.

Працюючи з тестами множинного вибору (з варіантами відповіді) (зокрема за зразком Purdue Online Writing Lab) і коригуючи помилки (Learning Express, 2006) на основі поясненого матеріалу, студенти перевіряють свої гіпотези щодо природи іноземної мови, яку вони вивчають. Їх потрібно заохочувати експериментувати з мовою, щоб вони могли робити подальші кроки в навчанні.

Так, у зазначених парах прикладів спостерігаємо правильний порядок слів саме у варіантах а: (1a) *The geothermal fields in Iceland represent a significant test site for assessing the robustness of such methods.* / (1b) *A significant test site for assessing the robustness of such methods is represented by the geothermal fields in Iceland;* (2a) *The samples were thoroughly analyzed to understand whether the anomaly had resulted from the extraction process.* / (2b) *In order to understand whether the anomaly had resulted from the extraction process, a detailed analysis on samples was carried out;* (3a) *The findings highlighted a lack of this kind of motor function in patients with severe disabilities.* / (3b) *The findings highlighted in patients with severe disabilities a lack of this kind of motor function;* (4a) *The following equation describes the circuit: ...* / (4b) *The following equation describes the circuit: ...;* (5a) *This will avoid discharging around eight million tons of debris into the atmosphere in 2030.* / (5b) *This will avoid discharging into the atmosphere in 2030 around eight million tons of debris.*

Отже, інформативно-пізнавальні функції в навчанні підсилюються виконанням таких завдань: робота над помилками, вибір правильного варіанта із запропонованих і пояснення помилок. Якщо студенти не вчаться на помилках, то вони не докладають зусиль, щоб удосконалити свої способи вираження саме того, про що вони повинні написати. Мета роботи над помилками – допомогти студентам зрозуміти, усвідомити, запам'ятати правила, щоб поступово навчитись уникати помилок, а отже, набувати загальної філологічної та перекладацької компетентності.

Традиційно однією з актуальних і широко обговорюваних проблем у навчанні за програмами із філології, які передбачають переклад обов'язковою складовою, принаймні включно, є оцінювання якості перекладу. Ця тема розглядається не лише лінгвістами-перекладознавцями, але і професійними фахівцями, які працюють у сфері надання перекладацьких послуг. Натепер є багато об'єктивно й суб'єктивно побудованих теорій, підходів, суджень про те, які параметри зумовлюють якість перекладу. Філологи та перекладознавці розглядають категорії адекватності, еквівалентності й норми перекладу (Кузенко 2008; Шпак, 2005), тобто концентруються на теоретичній базі, але також співвідносять поняття із практичними вимогами до перекладу й запитами замовника, що означає спрямованість на практичну складову.

Збільшення масштабів перекладацької діяльності пов'язане зі всебічним розвитком і комбінуванням багатьох сфер, адже міжнародні відносини дають численні можливості створювати нові напрями міжнародної співпраці. Однак для успішного заняття професійним перекладом одного знання мов недостатньо. Тож було розроблено методологічні основи перекладу, які доволі ефективно практикуються в закладах вищої освіти та формують компетентних фахівців.

Суттєвою складовою компетентності перекладача є вміння усвідомлювати доречність використання перекладацьких прийомів, а тому необхідно розумітися на ситуаціях їхнього застосування. Розглянемо перекладацькі трансформації та їхні відповідні приклади.

Додавання: *Technology is advancing rapidly.* – *Розвиток технологій відбувається дуже швидко.*

Антонімічний переклад: *She seldom visits us.* – *Вона майже не приходить до нас.*

Компенсація: *His spelling was atrocious, something like writing "unfortunatly" instead of "unfortunately".* – *Його орфографія була жахливою, навіть писав "нажаль" замість "на жаль".*

Конкретизація, уточнення: *"Did you get the book?"* – *"Ти купив підручник?"*

Граматична заміна: *She is a great dancer.* – *Вона чудово танцює.*

Диференціація, розрізнення: *She noted the fine line between a fine artist and a fine art collector.* – *Вона відзначила тонку грань між видатним художником і колекціонером образотворчого мистецтва.*

Генералізація, узагальнення: *She glanced at her watch.* – *Вона глянула на годинник.*

Об'єднання: *They struggled to explain those things that they could not understand.* – *Ім важко було пояснити незрозумілі речі.*

Калькування: *She added him to her black list.* – *Вона додала його до її "чорного списку".*

Вилучення: *She went to the local library.* – *Вона пішла в бібліотеку.*

Поділ, членування: *After studying in Paris, he returned home in June.* – *Він навчався в Парижі. Повернувся додому в червні.*

Перестановка: *Human rights are essential.* – *Права людини важливі.*

Семантична модуляція: *She turned the key in the lock.* – *Вона відімкнула замок.*

Заміна: *The president must address the issue immediately.* – *Президент повинен негайно розв'язати це питання.*

Транскрипція: *Microsoft launched a new update.* – *"Майкрософт" випустила нове оновлення.*

Транслітерація: *The Verkhovna Rada adopted another resolution.* – *Верховна Рада ухвалила чергову постанову.*

Розуміння перекладацьких прийомів є особливо актуальним, коли йдеться про міжмовні кліше, усталені відповідники; наприклад: словосполучення *developing countries* завжди перекладається із застосуванням перестановки, граматичної заміни (неособова форма дієслова змінюється на особову), додавання (займенника *що*) і поділу фрази з появою підрядного речення: *країни, що розвиваються*.

Професійна компетентність є необхідною для перекладацької діяльності. Вона буває також технічною й морально-естетичною. Перекладач має бути обізнаним в обох мовах, які застосовуються у процесі перекладу,

і вміти швидко зіставляти їхні засоби для точної передачі змісту.

Для перекладача важливим також є вміння оперувати системами автоматизованого перекладу та здійснювати оцінку й редагування перекладу, ураховуючи лексико-семантичні, морфолого-синтаксичні, стилістичні, орфографічні, пунктуаційні та функціонально-прагматичні аспекти, а також явища міжмовної інтерференції (Карабан та ін., 2003). Наприклад: *У них було багато-багато вражень.* – *They had many, many impressions.* А не: *They had many-many impressions; However, she bought pears, plums, apples, apricots, etc.* – *Однак вона купила груші, сливи, яблука, абрикоси тощо.* А не: *Однак, вона купила груші, сливи, яблука, абрикоси, тощо; They spoke of duty and morality and loyalty and creed.* – *Вони говорили про обов'язок і мораль, і вірність, і переконання.* А не: *Вони говорили про обов'язок і мораль і вірність і переконання; Вона працювала в цій групі аніматором.* – *She worked as a facilitator for the group.* А не: *She worked as an animator for the group.*

Щодо морально-естетичних якостей, то перекладацька діяльність базується на довірі. Користувачі послугами перекладу не мають змоги перевірити якість виконаної роботи, а тому повністю покладаються на знання спеціаліста. Працездатність і сумлінне ставлення до справи – це обов'язкові складові професійної поведінки перекладача.

Для перекладознавства особливе значення мають дані комунікативної лінгвістики щодо особливостей перекладу мовної комунікації, специфіки прямих і непрямих мовних актів, співвідношення виявленого і прихованого сенсу висловлювання, впливу контексту й ситуації спілкування на розуміння тексту, а також інших чинників, що визначають комунікативну поведінку людини. Недостатня мовна та фахова підготовка перекладача зумовлює прояв негативної, деструктивної інтерференції – помилкового перенесення характеристик і правил однієї мови в іншу. Наочно явище інтерференції простежується в машинному перекладі. Незважаючи на те, що з роками автоматизований переклад еволюціонував до того, що він здатний самостійно робити лексико-семантичні заміни, його все ще не можна повністю вважати достатнім для адекватності перекладу без належного редагування, оскільки в ньому суттєвою проблемою є прояви інтерференції.

Питаннями інтерференції займалися, зокрема, В. В. Алімов, Л. І. Бараннікова, В. Ю. Розенцвейг, Є. М. Верещагін, З. У. Блягоз, Р. А. Вафеев, Л. В. Щерба, К. К. Платонов, В. І. Карабан, О. В. Борисова, Б. М. Колодій, К. А. Кузьміна. Деструктивна інтерференція в перекладі може призвести до різних відхилень від оригіналу, й адекватність у такому перекладі порушуватиметься; але інтерференції можна уникнути, якщо знати особливості її прояву під час перекладу текстів різних стилів і жанрів.

Так, інтерференція в машинному перекладі ще має значний прояв на семантичному рівні, тобто машина не здатна розпізнати головну ідею наданого матеріалу, а це спричиняє й інші різновиди інтерференції, зокрема лексичну і граматичну. Наприклад: *Це дозволить скоротити енерговитрати, поліпшити послуги для споживачів і в перспективі зменшити платіжки.* – *This will reduce energy consumption, improve services for consumers and reduce utility payments in the long run; відредаговано: This will reduce energy costs, improve consumer services, and eventually lower utility bills.*

Проблеми можуть виникати на рівні фраз, кліше й речень. Наведемо відповідні приклади: *high school* – *вища школа* замість *старша школа, старші класи*; *AUTHORIZED PERSONNEL ONLY* – *ЛИШЕ АВТОРИЗОВАНИЙ ПЕРСОНАЛ* замість *СТОРОННІМ ВХІД ЗАБОРОНЕНО*.

Поняття "інтерференція" в сучасних лінгвістиці та перекладознавстві трактується досить широко й неоднозначно. Різні підходи до визначення терміна викликані, з одного боку, різноманітністю ситуацій прояву мовних контактів, а з іншого – складністю розмежування психологічного й лінгвістичного аспектів мови. Узагальнюючи численні підходи, лінгвістичну інтерференцію можна визначити як складний процес негативного впливу однієї мови на іншу, результатом якого є помилки в мові перекладу. Неправильна інтерпретація ознак певної мови може призводити до неадекватності в перекладі на всіх рівнях мовної системи. Залежність кількох різновидів міжмовної інтерференції від однієї причини ("ефект доміно" з позицій послідовного розширення явища інтерференції в межах однієї смислової одиниці) спонукає перекладачів проявляти ретельну увагу до всіх мовно-смислових аспектів матеріалу для перекладу. Так, проблемою з "ефектом доміно" є збереження порядку слів і способу формулювань першоджерела в цільовій мові; наприклад: *Щоб дати необхідний випуск продукції, завод мав перейти на нову технологію.* – *In order to provide the necessary output, the plant had to switch to a new technology*; відредаговано: *The intended output required some new technology*.

Аналіз значення слова вихідної мови, вживаного в окремому контексті, на стадії трансформації такого слова в концепт у свідомості перекладача з додаванням всієї інформації про сутність цього слова, а також на стадії перетворення концепту у відповідне слово мовою перекладу, має на меті зменшити кількість випадків прояву міжмовної інтерференції під час перекладу; наприклад: *індустрія холоду* – *cold industry*, а правильно – *refrigeration industry*.

Концепти кожної мови можуть бути етноспецифічні й своєрідні, тому під час перекладу бажано користуватися лише концептуальними значеннями цільової мови, які в певному контексті визначають актуальні значення слів у мові перекладу. Із варіантних відповідників перекладу вибір припадає на той еквівалент, який якнайповніше і найкомпактніше передає значення вихідної одиниці, не вступаючи у протиріччя з контекстом, стилями оригіналу й перекладу та нормами вживання слів у текстах і ситуаціях відповідного типу. Якщо ж еквівалент перекладу все-таки суперечить визначеному стилю цільового мовлення, перекладач під час редагування вдається до певних технічних засобів, одним із яких є прийом стилізації; наприклад: *The motor will have to be installed under shelters not to be exposed to bad weather.* – *Електродвигун необхідно встановити під навісом для захисту від поганої погоди*; однак відредагувати варто так: *Електродвигун необхідно встановити під навісом, що захищає від впливу зовнішніх кліматичних чинників*.

Стилiзація – це цілеспрямовано підкреслене наслідування особливостей певного стилю з метою запобігання стилістичних помилок у перекладі (Валігура, 2009). Прийом стилізації передбачає: логічне вживання слів із синонімічного ряду; використання стилістичних засобів: порівняння, метонімізація, метафоризація, алітерація, нейтралізація; трансформаційний переклад. Стилiстичні помилки усуваються за допомогою відтворення того ж ефекту, що й в оригіналі, тобто переклад

має викликати в читача (або слухача) аналогічну реакцію, незважаючи на те, що вона досягається із застосуванням інших засобів.

Знання про особливості кожного функціонального стилю, сполучуваність стилістичних зв'язків і норми використання стилістичних прийомів і засобів допоможуть уникнути наслідків негативної стилістичної та, загалом, лінгвістичної інтерференції на практиці. Щодо машинного перекладу, то його необхідно ретельно вичитувати й редагувати.

Отже, академічні дисципліни навчального плану повинні створювати максимально сприятливі умови для того, щоб майбутні фахівці набули важливих філологічних знань і здібностей. Зміст освітньо-професійної програми повинен сприяти формуванню професійної особистості майбутнього філолога, здатного логічно мислити, самоорганізовуватися в сучасних умовах, керуватися правилами, уникати міжмовної інтерференції, доцільно застосовувати мовні засоби, бути компетентним і конкурентоспроможним.

Актуальність дослідження визначається суспільною та науковою потребою в розумінні й удосконаленні процесів забезпечення якості освіти в умовах підвищення вимог ринку праці та статусу України на міжнародному рівні. У контексті глобалізації та інтернаціоналізації важливість ефективної підготовки фахівців у галузі філології та перекладу стає критичною. Дослідження спрямоване на визначення оптимальних методів і навчальних аспектів, які сприяють розвитку необхідних компетенцій для філологів-перекладачів, враховуючи сучасні тенденції в галузях мовознавства, перекладу, освіти та роботи з будь-якою текстовою інформацією.

Наукова новизна дослідження полягає в розширенні розуміння важливості професійно-орієнтованих навчальних курсів, передусім академічного письма та редагування, для розвитку компетентності філологів-перекладачів. У статті наголошується на безпосередньому взаємозв'язку між навчанням академічного письма, редагування та розвитком перекладацьких навичок. Ідеться про внесок у педагогічну практику та методичне сприяння конкурентоспроможності філологів-перекладачів на ринку праці.

Теоретична значущість полягає в систематизації й узагальненні знань про взаємодію академічного письма, редагування та перекладацьких навичок. Дослідження розкриває ключові аспекти, що впливають на формування високоякісного професійного фахівця в галузі філології та перекладу, і характеризує теоретичні зв'язки між ними. Це може слугувати підґрунтям для розвитку нових педагогічних і навчальних підходів у галузі методики викладання перекладу.

Практична цінність дослідження виявляється в можливості впровадження результатів у навчальні програми для філологів-перекладачів. Вивчення ефективних методів навчання академічного письма та редагування, які сприяють розвитку перекладацьких навичок, може використовуватися для вдосконалення курсів і підвищення якості професійної підготовки фахівців. Результати дослідження можуть бути основою для педагогічних порад і рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності навчального процесу в галузях перекладу, навчання іноземних мов і філології загалом.

Список використаних джерел

- Валігура, О. Р. (2009). Систематизація ознак мовної інтерференції. *Нова філологія*, 36, 104–110.
Карабан, В. І., Борисова, О. В., Колодій, Б. М., & Кузьміна, К. А. (2003). *Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані*

граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську). Нова Книга.

Кузенко, Г. М. (2008). *The World of Interpreting and Translating*. Вид-во МДГУ ім. Петра Могили.

Шпак, В. К. (2005). *Основи перекладу. Граматичні та лексичні аспекти*. Знання.

Bailey, S. (2011). *Academic writing: A handbook for international students*. 3rd ed. Routledge. https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/5761016/mod_resource/content/1/Academic%20Writing%20Bailey%203rd%20Edition.pdf

Fitzmaurice, M., & O'Farrell, C. (2013). *Developing your academic writing skills*. Trinity College Dublin. <https://hub.teachingandlearning.ie/wp-content/uploads/2021/06/15.-Developing-your-academic-writing-skills.pdf>

Learning Express. (2006). *Library of Congress Cataloging-in-Publication Data: 501 grammar & writing questions*. 3rd ed. Learning Express.

https://www.academia.edu/37870670/501_GRAMMAR_AND_WRITING_QUESTIONS

Norris, C. B. (2022). *Academic writing in English*. University of Helsinki. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-01/AcademicWriting_0.pdf

[purdue.edu. \(n. d.\). Purdue Online Writing Lab. https://owl.purdue.edu/](https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-01/AcademicWriting_0.pdf)

[owl/purdue_owl.html](https://owl.purdue.edu/owl/purdue_owl.html)

References

Bailey, S. (2011). *Academic writing: A handbook for international students*. 3rd ed. Routledge. https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/5761016/mod_resource/content/1/Academic%20Writing%20Bailey%203rd%20Edition.pdf

Fitzmaurice, M., & O'Farrell, C. (2013). *Developing your academic writing skills*. Trinity College Dublin. <https://hub.teachingandlearning.ie/wp-content/uploads/2021/06/15.-Developing-your-academic-writing-skills.pdf>

Karaban, V. I., Borysova, O. V., Kolodii, B. M., & Kuzmina, K. A. (2003). *Prevention of source language interference in translation (selected grammatical and lexical issues in translating from Ukrainian to English)*. Nova Knyha [in Ukrainian].

Kuzenko, H. M. (2008). *The World of Interpreting and Translating*. Petro Mohyla National University [in Ukrainian].

Learning Express. (2006). *Library of Congress Cataloging-in-Publication Data: 501 grammar & writing questions*. 3rd ed. Learning Express.

https://www.academia.edu/37870670/501_GRAMMAR_AND_WRITING_QUESTIONS

Norris, C. B. (2022). *Academic writing in English*. University of Helsinki. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-01/AcademicWriting_0.pdf

[purdue.edu. \(n. d.\). Purdue Online Writing Lab. https://owl.purdue.edu/](https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-01/AcademicWriting_0.pdf)

[owl/purdue_owl.html](https://owl.purdue.edu/owl/purdue_owl.html)

Shpak, V. K. (2005). *Fundamentals of translation. Grammatical and lexical aspects*. Znanntia [in Ukrainian].

Valihura, O. R. (2009). Systematisation of language interference

features. *Nova Filologia*, 36, 104–110 [in Ukrainian].

Отримано редакцією журналу / Received: 17.02.23

Прорецензовано / Revised: 27.03.23

Схвалено до друку / Accepted: 13.05.23

Olena YASYNETSKA, PhD (Philol.), Assoc. Prof.

ORCID ID: 0000-0003-2593-2480

e-mail: olena_yasynetska2015@ukr.net

Horlivka Institute for Foreign Languages of the SHEI Donbas State Pedagogical University, Dnipro, Ukraine

DEVELOPMENT OF STUDENTS' COMPETENCE IN ENGLISH PHILOLOGY AND TRANSLATION

Background. Ensuring quality education is recognized as a strategically important task, especially with the strengthened requirements in the job market. Key factors in assessing the quality of education include learning outcomes and the learners' level of competence. Emphasis is placed on the importance of specific educational and professional programs for achieving this goal, particularly in the context of philology with a translation component.

Methods. Analysis and self-analysis methods were employed to study and assess the effectiveness of educational and professional programs. Special attention was given to how academic courses, particularly of academic writing and editing, affect developing necessary knowledge and skills for successful professional activities. It has been emphasized that academic programs in philology, including translation, contribute to acquiring essential philological knowledge and translator skills as well as prepare learners for professional activities in other philological areas, including foreign language teaching.

Results. The study has proved that multifaceted professional communicative competence is a key aspect of successful training for philology learners. The requirements for this competence involve the ability to use lexical, grammatical, semantic, stylistic, and cultural elements according to the reference situation in both oral and written forms of communication. Translation knowledge is crucial not only in applied translation studies but also for understanding ways to avoid interference problems in learning and using foreign languages.

Conclusions. The analytical research highlights the necessity of a comprehensive competency-based approach to teaching in the field of philology and translation. Educational and professional programs should create optimal conditions for developing essential knowledge and skills and thus improving professionally oriented competencies. This approach helps learners effectively navigate specialization choices, become professionals, and successfully work as translators, interpreters, and multicompetent linguists in various professional settings of using foreign and native languages.

Keywords: philological competence, academic writing, editing, translation technique, interference, translation competence.

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflict of interest. No funders were involved in designing the study; collecting, analyzing, or interpreting the data; writing the manuscript; or deciding to publish the results.